

Programma | Congres Trauma- en persoonlijkheidsproblematiek

- 09.00 uur   Ontvangst en registratie
- 09.30 uur   **Opening van de dag door de dagvoorzitter**
Roel Verheul, voorzitter Raad van Bestuur De Viersprong, superspecialist in persoonlijkheid, gedrag en gezin.
- 09.45 uur   **Wat doet trauma met onze ontwikkeling?**
Kathleen Thomaes, manager behandelzaken Vibu / Psychiater & hoofdonderzoeker, Sinai Centrum in Amstelveen
- 10.30 uur   **Wat is de invloed van trauma op het lichaam?**
Nogal wat psychiatrische patiënten lijken hun lichaam te haten. Denk aan zelfbeschadiging, slecht eten, roken, weinig bewegen of suicides op een vaak extreem lichaamsbeschadigende manier. Hoe komt dat, en zou het lichaam ook een bron van troost kunnen worden?
- 11.10 uur   **Koffiepauze**
- 11.40 uur   **Mentalization-Based Treatment en Trauma: 'Het verleden in het heden'**
Deze lezing geeft inzicht hoe de impact van traumata vanuit een mentaliserend perspectief begrepen kan worden. Er zal aandacht zijn voor verschillende soorten traumata en met name het verband tussen het gehechtheidstrauma en de ontwikkeling van een borderline persoonlijkheidsstoornis. Duidelijk wordt hoe een mentaliserende visie op trauma en trauma gerelateerde symptomen binnen de behandeling geïntegreerd kan worden.
- Leerdoelen van deze sessie:
                    Een persoonsgeoriënteerd model van trauma
                    - Trauma, gehechtheid en mentaliseren
                    - Epistemic trust
- MBT en trauma
                    - Implicaties voor behandeling
- Dawn Bales, directeur MBT Nederland/MBT Supervisor, klinische psycholoog-psychotherapeut, MBT Nederland*
- 12.20 uur   **Lunchpauze**
- 13.20 uur   **Workshopronde 1**
- 14.35 uur   **Koffie- en theepauze**
- 15.05 uur   **Workshopronde 2**
- 16.20 uur   **Einde programma**

Workshops | Congres Trauma- en persoonlijkheidsproblematiek

1 | Procesdiagnostiek in schematherapie: Werken met fases

Schematherapie begint met een diagnostische periode waarin een casusconceptualisatie en modusmodel worden opgesteld. Vanuit deze kapstok wordt gewerkt aan het ontwikkelen van gezonde schema's. Dit lange proces kan in fases worden verdeeld, waarbij continue procesdiagnostiek plaatsvindt. Vragen als: "Welk appèl doet de cliënt op mij? Hoe sterk is de gezond volwassene modus?" helpen bij het bepalen van de therapiefase en daarmee vergroten van houvast. In deze workshop krijgen deelnemers handvatten in het werken met fases.

Leerdoelen:

- Deelnemers leren proces-diagnostische vragen te expliciteren
- Ze leren het werken met fases toe te passen
- Ze leren hoe ze het modusmodel gedurende de gehele therapie kunnen blijven gebruiken

Rosi Reubsaet, Klinisch psycholoog

2 | Tussen (complex) trauma en persoonlijkheidsproblematiek: indiceren en interveniëren

In deze workshop bespreken we allereerst het onderscheid tussen de begrippen (complex) trauma en persoonlijkheidsproblematiek. Hierbij speelt mee: het moment van traumatisering in de levensfase, interne (binnen familieverband) of externe traumatisering en ook de opeenstapeling van verschillende soorten traumatisering. Dit alles heeft gevlogen voor de opzet en duur van de behandeling.

Vervolgens presenteren we de interventiecirkel als een overzicht over interventies om complexe problematiek, zoals persoonlijkheidsproblematiek, te kunnen behandelen. Het hart van de interventiecirkel is het 'verwerkings-segment'. We besteden daarbij speciaal aandacht aan wanneer welke verwerkingstechniek geïndiceerd is.

Leerdoelen van deze sessie:

- Onderscheid complex trauma en persoonlijkheidsproblematiek en relevantie daarvan voor diagnostiek en de behandeling
- Kennis over en toepassing van de interventiecirkel
- Inzicht wanneer welke verwerkingstechniek geïndiceerd is

Martijn Stöfjel, psychotherapie & coaching en Trudy Mooren, klinisch psycholoog-psychotherapeut

3 | Verwerkingstechnieken bij behandeling van persoonlijkheidsproblematiek: schematherapie en EMDR.

De behandeling van trauma's bij mensen met een persoonlijkheidsstoornis, of bij complexe traumaproblematiek vormt vaak een flinke uitdaging. Zowel de actualiteit van het moment als de onderliggende ervaringen vragen om aandacht binnen de behandeling. Een combinatie van Schematherapie en EMDR kan hierin uitkomsten bieden.

In deze workshop zal worden besproken hoe EMDR en Schematherapie met elkaar kunnen worden gecombineerd in de behandeling van complexe traumatisering en persoonlijkheidsproblematiek. Onder meer komen ordening en zoekstrategieën aan de orde. Ook zal worden ingegaan op het gebruik van technieken uit de schematherapie bij het uitvoeren van het EMDR-standaardprotocol. Te denken valt aan imaginatie met rescripting bij wijze van cognitive interweave en aan het werken met modi. Een en ander wordt geïllustreerd met casuïstiek en videofragmenten.

Leerdoelen van deze sessie:

- Een casusconceptualisatie maken waarin EMDR en Schematherapie zijn gecombineerd
- Hoe je EMDR kunt toepassen binnen de behandeling van persoonlijkheidsproblematiek
- Hoe je Imaginatie en rescripting combineert met EMDR

Annemieke Driessen, Klinisch psycholoog – psychotherapeut, PsyQ Den Haag, afd. Psychotrauma

4 | Wat kun je met Imaginaire exposure?

Imaginaire exposure is de meest aangewezen evidence-based behandeling bij PTSD. Toch wordt deze behandeling door weinig psychotherapeuten toegepast. Ook cliënten staan niet te springen voor deze methode. Het doel is immers om de cliënt bloot te stellen en te confronteren met alle herinneringen van de traumatische ervaring (beelden, cognities, geuren, geluiden etc.) om cliënten minder angstig te laten worden om met hun emoties geconfronteerd te worden. In deze workshop leren we hoe we een rationale opbouwen om cliënten gemotiveerd mee te nemen in deze behandeling. Bovendien gaan we oefenen met IE om hierin vaardiger te worden.

Tine Daeseleire, psycholoog en gedragstherapeut, The Human Link

5 | Imaginaire rescripting

Imaginaire rescripting wordt over het algemeen gezien als een van de meest effectieve technieken binnen de schematherapie. Toch is het vaak niet eenvoudig om deze techniek toe te passen. Zo wordt u als therapeut regelmatig geconfronteerd met uitdagende situaties doordat de cliënt geen beelden rapporteert of juist overspoeld worden door sterk emotioneel beladen beelden. Deze workshop is erop gericht om therapeuten meer te bekwamen in het toepassen van imaginaire rescripting door middel van oefeningen gebaseerd op de meest recente inzichten en ervaringen.

Remco van der Wijngaart, psychotherapeut, opleider en supervisor cognitieve gedragstherapie en schematherapie, werkzaam in een eigen praktijk in Maastricht

6 | Dissociatie bij trauma - Diagnostiek en behandeling

Dissociatie wordt gedefinieerd als een verstoring of discontinuïteit van de normaal geïntegreerde functies zoals het bewustzijn, geheugen, emotie, de bewegingscontrole, de lichaamsbeleving, of de identiteit. Dissociatie kent vele verschijningsvormen van depersonalisatie/derealisatie behorend bij het DSM 5 subtype van PTSS tot dissociatieve amnesie. Tijdens de workshop wordt aan de hand van casuïstiek stil gestaan bij de differentiaal-diagnostische overwegingen bij dissociatie en op welke wijze interventies gericht op dissociatie in een traumabehandeling kunnen worden geïntegreerd.

Wat heeft men geleerd na het bijwonen van deze sessie?

- Kennis over verschillende vormen van dissociatie
- Kennis over differentiaal diagnostiek bij dissociatie
- Kennis over toepassen van interventies gericht op dissociatie in traumabehandeling

Simone de la Rie, klinisch psycholoog/psychotherapeut, Stichting Centrum '45

7 | Behandelen als er crisis is

Tijdens een intensieve behandeling van trauma- en persoonlijkheidsproblematiek is crisis iets wat vaak optreedt, vooral wanneer diepe traumalagen worden aangeraakt. Crisis heeft als risico dat behandelingsduur opgaat aan het managen daarvan, waardoor behandeling stagneert. Verbreden van de behandeling kan ervoor zorgen dat crisis niet afleidt van het behandelproces, maar dit zelfs kan versnellen. De Pitstop is een behandelafdeling, die kortdurend en intensief insteekt tijdens een lopende behandeling. Met groepsbehandeling gericht op stabilisatie en crisisinterventie bij patiënten met persoonlijkheidsproblematiek, vaak in combinatie met andere psychiatrische stoornissen. Tijdens deze workshop wordt besproken hoe dit wordt vormgegeven. En hoe praktisch gebruik gemaakt kan worden van de mogelijkheden van de Pitstop.

Wat heeft men geleerd na het bijwonen van deze sessie?

- Hoe en waarom bij crisis de behandeling verbreed kan worden
- Wanneer een pitstopopname overwogen kan worden
- Hoe elementen van de Pitstop in de behandeling kunnen worden geïntegreerd

Akke van der Ploeg, GZ Psycholoog en Marjolein den Hartog, psychiater, Altrecht